

# Popis předmětu

|                          |                                 |                  |                  |
|--------------------------|---------------------------------|------------------|------------------|
| <b>Zkratka předmětu:</b> | KAP/GER                         | <b>Strana:</b>   | 1 / 3            |
| <b>Název předmětu:</b>   | Politika německy mluvících zemí |                  |                  |
| <b>Akademický rok:</b>   | 2023/2024                       | <b>Tisknuto:</b> | 30.05.2024 23:25 |

|                                          |                                 |          |          |                              |               |
|------------------------------------------|---------------------------------|----------|----------|------------------------------|---------------|
| <b>Pracoviště / Zkratka</b>              | KAP / GER                       |          |          | <b>Akademický rok</b>        | 2023/2024     |
| <b>Název</b>                             | Politika německy mluvících zemí |          |          | <b>Způsob zakončení</b>      | Zkouška       |
| <b>Akreditováno/Kredity</b>              | Ano, 4 Kred.                    |          |          | <b>Forma zakončení</b>       |               |
| <b>Rozsah hodin</b>                      | Přednáška 3 [HOD/TYD]           |          |          |                              |               |
| <b>Obs/max</b>                           | Statut A                        | Statut B | Statut C | <b>Zápočet před zkouškou</b> | NE            |
| <b>Letní semestr</b>                     | 0 / -                           | 0 / -    | 0 / -    | <b>Počítán do průměru</b>    | ANO           |
| <b>Zimní semestr</b>                     | 0 / -                           | 0 / -    | 0 / -    | <b>Min. (B+C) studentů</b>   | 10            |
| <b>Rozvrh</b>                            | Ano                             |          |          | <b>Opakovaný zápis</b>       | NE            |
| <b>Vyučovací jazyk</b>                   | Čeština                         |          |          | <b>Vyučovaný semestr</b>     | Zimní semestr |
| <b>Volně zapisovatelný předmět</b>       | Ano                             |          |          | <b>Počet dnů praxe</b>       | 0             |
| <b>Hodnotící stupnice</b>                | 1 2 3 4                         |          |          |                              |               |
| <b>Počet hodin kontaktní</b>             | Ne                              |          |          |                              |               |
| <b>Automat. uzn. záp. před zk.</b>       |                                 |          |          |                              |               |
| <b>Periodicita</b>                       | K                               |          |          |                              |               |
| <b>Nahrazovaný předmět</b>               | KAS/GER                         |          |          |                              |               |
| <b>Vyloučené předměty</b>                | Nejsou definovány               |          |          |                              |               |
| <b>Podmiňující předměty</b>              | Nejsou definovány               |          |          |                              |               |
| <b>Předměty informativně doporučené</b>  | Nejsou definovány               |          |          |                              |               |
| <b>Předměty, které předmět podmiňuje</b> | Nejsou definovány               |          |          |                              |               |

## Cíle předmětu (anotace):

Kurz se primárně věnuje politickým, ve velké míře však i sociálním, historickým a hospodářským problémům regionu německy hovořících zemí (zvláště Německo, Rakousko, Švýcarsko). Hlavním cílem kurzu je seznámit studenty s problematikou ústavních systémů a specifikami vývoje důležitých momentů vnitřní politiky těchto zemí (okrajově také např. Lucembursko, Lichtenštejnsko). Kurz dále studenty seznámí s některými vybranými průřezovými problémy spadajícími geograficky či kulturně do regionu německy hovořících zemí. Dále kurz analyzuje vybrané specifické jevy společné pro tyto země, např. kořeny autoritativních hnutí v Německu a Rakousku, problematiku modernizace v německy mluvícím prostoru. Cílem kurzu bude jednotlivé problematiky srovnávat a najít styčné body nebo rozdíly.

## Požadavky na studenta

Je vyžadována znalost odpřednášené látky a povinné literatury. Student čte pravidelně zadané texty v českém i cizím jazyce a zpracovává v pravidelných intervalech úkoly, které jsou kontrolovány vyučujícím. Tyto úkoly mají formu ústních prezentací či předem definovaných textů a to na základě dohody mezi studentem a vyučujícím. U prezentace je vyžadována doba trvání v rozsahu 10-20 minut, v případě seminárních prací pak rozsah 10-20 normostran. Pro možnost přistoupit k závěrečné zkoušce je student dále povinen přednést vlastní referát na hodinu. Závěrečná zkouška proběhne formou ústního pohovoru.

## Obsah

- Úvod do problematiky (plus metodika kurzu); geografické, politické a kulturní vymezení regionu v historii a současnosti; německy mluvící země a fenomén střední Evropy.
- Konstitucionalismus v německém a středoevropském prostoru; německý systém materiálního právního státu; sociální stát; parlamentní systém a konsensuální demokracie; tradice federalismu v Německu a Rakousku; direktoriální vládní systém Švýcarska.

3. Spolková republika Německo: ústavní základy, Základní zákon (GG) a politický systém.
4. Rakouská republika: základní principy Rakouska, ústavní instituce a instituce politického života; spolek a země; Vídeň jako tradiční správní centrum.
5. Švýcarsko - základy ústavního pořádku a specifika "polopřímé demokracie".
6. Německo a Rakousko v Evropě před a po sjednocení Německa 1871 (řešení "německé otázky" 1848-1914).
7. "Německá zvláštní cesta"(Sonderweg) - německá expanze, fenomén Hitler a sebeospravedlňování Německa po II. světové válce.
8. Antidemokratické tendence ve 30. letech v Evropě - specifikum německy hovořících zemí? (paralely Německa 1930-33 a Rakouska 1932-34)
9. Rakouská vnitřní politika od roku 1945 - kontinuity a zlomy; specifika rakouského parlamentarismu, sociální partnerství a fenomén Haider.
10. Německo jako příkladný stát sociálního blahobytu (politické strany, odbory) - kořeny v 50. letech a změny 70. a 80. letech
11. Sjednocené Německo jako "nový aktér" v Evropě a ve světě.
12. Cesta k současné rakouské národní identitě; rakouská neutralita a Evropa.
13. Shrnutí problematiky a závěrečná diskuse.

## Studijní opory

## Garanti a vyučující

- **Garanti:** PhDr. Mgr. Petr Jurek, Ph.D. (100%)
- **Přednášející:** PhDr. Dipl. - Pol. Martin Jeřábek, Ph.D. (100%)

## Literatura

- **Základní:** Müller, Helmut; Krieger, Karl Friedrich; Vollrath, Hanna. *Dějiny Německa*. Praha : Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-125-5.
- **Základní:** Dvořáková, Vladimíra. *Komparace politických systémů I*. Vyd. 3., 1. dotisk. Praha : Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0534-7.
- **Základní:** Jeřábek, Martin. *Konec demokracie v Rakousku, 1932-1938 : politické, hospodářské a ideologické příčiny pádu demokracie*. Praha : Dokořán, 2004. ISBN 80-86569-51-9.
- **Základní:** *Politický systém Spolkové republiky Německo ; Petr Fiala.[et al.]*. Brno : Msarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-0907-1.
- **Rozšiřující:** Ismayr, W. (Hrsg.). *Die politischen Systemem Westeuropas*. Opladen, 2003.
- **Rozšiřující:** Tewes, Henning. *Germany, Civilian Power and the New Europe*. New York, 2002.
- **Rozšiřující:** Katzenstein, Peter J. (ed.). *Industry and Politics in West Germany. Toward the Third Republic*. Ithaca and London, 1989.
- **Rozšiřující:** Pelinka, Anton. *Österreichische Politik, Grundlagen, Strukturen, Trends*. Siegfriede Rosenberger. Wien, 2000.
- **Rozšiřující:** Rupp, Hans Karl. *Politische Geschichte der Bundesrepublik Deutschland*. Oldenbourg Verlag, München Wien, 2000.
- **Rozšiřující:** Aubert, Jean-Francois. *So funktioniert die Schweiz*. o.O., 1987.
- **Rozšiřující:** Handl, Vladimír. *Vztahy SRN ke státům střední Evropy od roku 1990*. [1. vyd.]. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. ISBN 80-85864-44-4.
- **Doporučená:** Rudzio, Wolfgang. *Das politische System der Bundesrepublik Deutschland. 4. völlig überarb. Auflage*. Leske - Budrich, Opladen, 1996.
- **Doporučená:** Hanisch, Ernst. *Der lange Schatten des Staates. Österreichische Gesellschaftsgeschichte im 20. Jahrhundert*. Wien, 1994.
- **Doporučená:** Sigg, Oswald. *Die politische Schweiz*. 1. Auflage. Zürich : Schweizer kulturstiftung, 1996. ISBN 3-908102-26-X.
- **Doporučená:** Hyde-Price, Adrian. *Germany and the European order. Enlarging NATO and the EU*. Manchester University Press. Manchester/New York, 2000.
- **Doporučená:** *Grundzüge des Verfassungsrechts der Bundesrepublik Deutschland*. 7. ergänzte Auflage. Karlsruhe : C.F. Müller Juristischer Verlag, 1974. ISBN 3-7880-1240-4.
- **Doporučená:** Dachs, Herbert u. a. (ed.). *Handbuch des politischen Systems Österreichs. Die Zweite Republik*. Wien, 1997.
- **Doporučená:** Řichová, Blanka. *Komparace politických systémů II*. Vyd. 3., přeprac. V Praze : Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0757-9.
- **Doporučená:** *Politisches System der Schweiz, Handbuch, Band 2: Strukturen und Prozesse*. (Hg. Ulrich Klöti), 1984.

**Časová náročnost****Všechny formy studia**

| Aktivita                             | Časová náročnost aktivity [h] |
|--------------------------------------|-------------------------------|
| Příprava prezentace (referátu) [3-8] | 10                            |
| Příprava na zkoušku [10-60]          | 60                            |
| Kontaktní výuka                      | 39                            |
| <b>Celkem:</b>                       | <b>109</b>                    |

**Hodnotící metody**

**Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:**

Ústní zkouška,  
Individuální prezentace,

**Předpoklady**

**Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:**

nejdou předepsány žádné specifické předpoklady

**Vyučovací metody**

**Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:**

Přednáška s diskusí,  
Analyticko-kritická práce s textem,  
Diskuse,

**Výsledky učení**

**Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:**

po absolvování kurzu budou studenti znát hlavní znaky ústavních systémů v regionu německy hovořících zemí. Budou schopni je analyzovat, porovnat je, definovat jejich společné, regionální znaky resp. případné významné rozdíly. Studenti budou schopni vnímat ústavní a politický vývoj jednotlivých zemí regionu v širších historických, společenských, kulturních, náboženských či etnických souvislostech. Studenti po absolvování kurzu budou zároveň schopni rozpoznat a formulovat základní historické, politické a společenské znaky, kterými lze také (vedle jazykového hlediska) obecně charakterizovat a definovat region německy hovořících zemí

**Předmět je zařazen do studijních programů:**

| Studijní program                    | Typ stud.  | Forma stud. | Obor                             | Etapa | V.st.pl. | Rok  | Blok                       | Statut | D.roč. | D.sem. |
|-------------------------------------|------------|-------------|----------------------------------|-------|----------|------|----------------------------|--------|--------|--------|
| Areálová studia:<br>bavorská studia | Navazující | Prezenční   | Areálová studia: bavorská studia | 1     | 19-1,2,3 | 2023 | Povinně volitelné předměty | B      | 1      | ZS     |